

CZĘŚĆ III: RECENZJE

**EWA DYBOWSKA, *WYCHOWAWCA W PEDAGOGICE IGNACJAŃSKIEJ*,
WYDAWNICTWO WAM, KRAKÓW 2013, SS. 399**

**EWA DYBOWSKA, *TUTOR IN IGNACJAN PEDAGOGY*,
WAM PUBLISHING HOUSE, KRAKÓW 2013, PP. 399**

Beata Wołosiuk

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Wołosiuk B. (2016), *Recenzja książki: Ewa Dybowska, Wychowawca w pedagogice ignacjańskiej*. Rozprawy Społeczne, 1 (10), s. 88-89.

Wychowanie to zamierzone i świadome oddziaływanie na wychowanka, które jest podejmowane w określonym celu i sytuacji. Proces ten, który powinien prowadzić do pełnego rozwoju osoby, jest interakcją wskazującą na relacje między wychowankiem a wychowawcą. Wychowawca pełni rolę osoby znaczącej. Proces rozwoju człowieka będzie przebiegał prawidłowo, jeśli m.in. spotka na swojej drodze osoby znaczące, będące autorytetem.

Recenzowana publikacja Ewy Dybowskiej dotycząca wychowawcy w pedagogice ignacjańskiej, podejmuje bardzo istotne zagadnienia. W czasach „kryzysu wartości” często poszukujemy mistrzów. Człowiek, szczególnie młody, potrzebuje w swoim życiu pewnych wskazówek. Natomiast w obecnych czasach, gdzie koncentrujemy się głównie na nauczaniu należy dostrzec i odkryć na nowo rolę wychowawcy, który wprowadza młodych ludzi w świat pożądanых wartości. Tak więc omawiane zagadnienia w recenzowanej książce są niezwykle ważne i aktualne.

Publikacja jest ważną pozycją w pedagogice chrześcijańskiej. Pozwala wypełnić lukę w polskiej literaturze pedagogicznej dotyczącej wychowawczego aspektu ignacjańskiego charyzmatu, a w szczególności jej teoretycznego, systematycznego i metodycznego opracowania. Autorka ciekawie, w sposób całościowy i syntetyzujący ukazała podstawowe założenia wymagań stawianych wychowawcy w pedagogice ignacjańskiej. Pedagogika ta przedstawia obraz wychowawcy odwołując się do *Ćwiczeń duchowych*. Podkreśla się tu tolerancję, dzięki czemu w jezuickim systemie edukacji możliwe jest kształcenie zarówno osób wierzących, jak i niewierzących.

Autorka w swojej publikacji rozważa: Jaki model i jaką teorię wychowawcy proponuje pedagogika ignacjańska? Poruszony problem rozstrzyga posługując się następującymi metodami: fenomenologiczną, hermeneutyczną i analizą rekonstrukcyjną. W rozprawie przedstawiono krytyczną analizę materiałów źródło-

wych (pisma pedeutologów oraz teksty źródłowe dotyczące pedagogiki ignacjańskiej).

Omawiana książka składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym rozdziale autorka przedstawiła stan badań dotyczący teorii wychowawcy. Dokonała analizy takich pojęć jak: wychowanie, wychowawca, pedagogia, pedagogika oraz pedagogika ignacjańska. Szczegółowo omówiła rolę wychowawcy w wybranych okresach myśli pedeutologicznej, gdzie ukazała jego przemianę i rozwój analizując prace pedeutologiczne: Ernesta Lindego, Jana Władysława Dawida, Zygmunta Mysłakowskiego, Mieczysława Kreutza, Józefa Kretz - Mirskiego, Stefana Baley, Stefana Szumana i Stanisława Dobrowolskiego. Przedstawiając typologię koncepcji pedeutologicznych ze względu na rolę wychowawcy, omówiła magistrocentryzm, pajdo-centryzm i technocentryzm.

Drugi rozdział pt. *Doświadczenie wychowawcze Ignacego Loyoli jako podstawa ignacjańskiej pedeutologii*, przedstawia osobę założyciela Towarzystwa Jezusowego. Rozdział ten składa się z trzech części. Autorka ciekawie i szczegółowo omówiła doświadczenie wychowawcze Ignacego Loyoli jako wychowanka (wychowanie w Loyoli i na dworze książęcym, wychowanie w pedagogii Boga oraz samowychowanie Ignacego Loyoli). Następnie dr Ewa Dybowska ukazała w trzech płaszczyznach doświadczenia samodzielnej pracy wychowawczej Ignacego Loyoli. Pierwszą płaszczyzną „bycia wychowawcą” jest wychowanie we wspólnocie „przyjaciół w Panu”, z której powstało Towarzystwo Jezusowe. Następnym obszarem działania było spisanie „reguł” i „zasad” ignacjańskiego wychowania, czyli praca nad *Konstytucjami Towarzystwa Jezusowego* i książeczką *Ćwiczeń duchowych*. Autorka recenzowanej publikacji ukazała sposób pracy Ignacego. Kolejną płaszczyzną aktywności św. Loyoli dotyczy jego działalności na terenie Rzymu. Autorka książki pokazała, że jego doświadczenie wychowawcze jest wciąż żywe dzięki praktykowaniu w działalności wychowawczej

Adres korespondencyjny: Beata Wołosiuk, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, ul. Sidorska 102, 21-500 Biała Podlaska, e-mail: beata@wolosiuk.com, tel.: 83 344 99 11

Czasopismo Open Access, wszystkie artykuły udostępniane są na mocy licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-użycie niekomercyjne-na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-SA 4.0, <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

następujących założeń ignacjańskiego charyzmatu: praesupponendum, obojętność ignacjańska, magis, caritas disrecta, ignacjańskie rozeznawanie i kontemplatywność w działaniu.

Trzeci rozdział nosi tytuł: Źródła dla badań *pedeutologicznych w pedagogice ignacjańskiej*. Autorka w tej części książki podjęła refleksję nad materiałami źródłowymi, które dotyczą wychowawcy w pedagogice ignacjańskiej. Swoją analizę Ewa Dybowska rozpoczęła od pism św. Ignacego Loyoli, które są podstawowym źródłem dla pedagogiki ignacjańskiej. W nich przedstawione są jego osobiste doświadczenia i refleksja nad światem. Autorka szczegółowo omawia *Ćwiczenia duchowe*, które są ignacjańskim charyzmatem, następnie *Listy*, gdzie Loyola wyjaśnia zasady ignacjańskie oraz *Opowieść Pielgrzyma, czyli autobiografia św. Ignacego*. Drugą grupę tekstów źródłowych omawianych przez autorkę stanowią dokumenty będące częścią tradycji jezuitów. Autorka analizuje *Konstytucję Towarzystwa Jezusowego* i *Ratio Studiorum*. Następnie

zostały przedstawione współczesne dokumenty pedagogiki ignacjańskiej.

Ostatnia część recenzowanej publikacji została zatytułowana: *Wychowawca ignacjański*. Autorka przedstawiła tu model wychowawcy ignacjańskiego, zwracając uwagę na istotne cechy wychowawcy i metodykę pracy wychowawczej. Omówiła ignacjańską antropologię, będącą punktem odniesienia dla wychowawcy, profil absolwenta ignacjańskiego oraz wybrane funkcje typowe dla wychowawcy ignacjańskiego.

Naukowa refleksja nad osobą wychowawcy w tradycji wychowania ignacjańskiego w bardzo interesujący sposób uzupełnia polską literaturę pedagogiczną. Prezentowana publikacja wydaje się być niezwykle aktualna. Polecając omawianą monografię uwadze czytelników, należy podkreślić, że powstała ona w oparciu o wnikliwe dociekania natury teoretycznej. Książkę warto polecić nie tylko pracownikom naukowym, studentom, ale także osobom na co dzień wykorzystującym dotychczasowe osiągnięcia pedagogiki w swojej pracy zawodowej.